

INSTRUKCJA

BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

URZĄD GMINY CELESTYNÓW

ul. Regucka 3

05 – 430 Celestynów

Opracowali:

Imię i Nazwisko	Nr dyplomu / uprawnienia	Tytuł zawodowy	Podpis
Arkadiusz Kurman	RN-3/S/7133/0326/11	specjalista d/s ochrony ppoż.	
Mateusz Maleta	8154	inżynier pożarnictwa	
Łukasz Nowakowski	3012/XIV/06	technik pożarnictwa	

marzec 2013

Spis treści

1. Zasady ogólne	4
2. Charakterystyka pożarowo-techniczna obiektu.....	6
2.1. Usytuowanie obiektu.....	6
2.2. Opis Obiektu	6
2.3. Funkcja i przeznaczenie obiektu	6
2.4. Instalacje i urządzenia techniczne w obiekcie.....	6
3. Warunki ochrony przeciwpożarowej wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, magazynowania i warunków technicznych obiektu	6
3.1. Parametry podstawowe budynku	6
3.2. Wysokość budynku i liczba kondygnacji.....	7
3.3. Odległość od budynków sąsiadujących.....	7
3.4. Gęstość obciążenia ogniowego	7
3.5. Kategoria zagrożenia ludzi	7
3.6. Liczba osób w obiekcie na poszczególnych kondygnacjach.....	7
3.7. Strefy pożarowe.....	8
3.8. Klasa odporności pożarowej budynku oraz klasa odporności ogniowej elementów budowlanych	8
3.9. Warunki ewakuacji.....	8
3.10. Zabezpieczenia przeciwpożarowe budynku	9
3.11. Drogi pożarowe	11
3.12. Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru.....	11
4. Charakterystyka Zagrożenia pożarowego i wybuchowego.....	11
4.1. Potencjalne przyczyny powstawania pożarów i wybuchów	11
4.2. Potencjalne przyczyny rozprzestrzeniania się pożaru	12
4.3. Zagrożenie ludzi	13
5. Zasady bezpieczeństwa pożarowego w zakresie użytkowania budynku	14
5.1. Ogólne zasady użytkowania obiektu – czynności zabronione	14
5.2. Oznakowanie przeciwpożarowe w rozpatrywanym budynku.....	15
5.3. Eksploatacja instalacji i urządzeń w obiektach	15
5.4. Warunki konserwacji instalacji odgromowych	15
5.5. Zasady wykończenia wnętrz	16
6. Sposoby poddawania przeglądom technicznym i czynnościami konserwacyjnym stosowanych w obiekcie gaśnic	16

7. Sposoby postępowania na wypadek powstawania pożaru i innego zagrożenia.....	17
7.1. Instrukcja postępowania na wypadek pożaru – alarmowanie	17
7.2. Przebieg akcji ratunkowej przed przyjazdem Państwowej Straży Pożarnej.....	17
7.3. Zabezpieczenie pogorzeliska.....	18
8. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej budynku dla osób będących jego stałymi użytkownikami	18
9. Sposoby zabezpieczania prac niebezpiecznych pożarowo.....	21
9.1. Zagrożenia przy pracach remontowo-budowlanych	21
9.2. Wytyczne prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo	22
9.3. Zasady organizacyjne przy ustalaniu zabezpieczeń przeciwpożarowych podczas prac niebezpiecznych pożarowo.....	22
9.4. Wytyczne zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo	23
9.5. Obowiązki osób związanych z pracami niebezpiecznymi pod względem pożarowym	25
10. Warunki organizacji ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania.....	27
10.1. Założenia ogólne	27
10.2. Sposoby prowadzenia ewakuacji zorganizowanej i indywidualnej	27
10.3. Zasady ewakuacji osób i mienia z budynku	28
10.4. Przebieg procesu ewakuacji w budynku Urzędu Gminy w Celestynowie.....	30
10.5. Informacje dodatkowe.....	31
11. Sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji	32
11.1. Cel i zakres szkoleń.....	32
11.2. Rodzaje szkoleń.....	32
11.3. Dokumentacja szkoleń	33
Załącznik nr 1	35
Załącznik nr 2.....	36
Załącznik nr 3.....	37
Załącznik nr 4.....	38
Załącznik nr 5.....	39
Załącznik nr 6.....	40
GAŚNICE.....	41
ZNAKI STOSOWANE W OCHRONIE PRZECIWPÓŻAROWEJ	46
GRAFICZNY PLAN OBIEKTU	49

1. Zasady ogólne

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego dla Urzędu Gminy w Celestynowie przy ul. Reguckiej 3.

Na podstawie:

§ 6.1. Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109 poz. 719). „Właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów bądź ich części stanowiących odrębne strefy pożarowe, przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, magazynowych oraz inwentarskich, zapewniają i wdrażają Instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego zawierającą:

- 1) warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego i jego warunków technicznych, w tym zagrożenia
- 2) określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym
- 3) sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia
- 4) sposoby zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych, jeżeli takie prace są przewidywane
- 5) warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzenia
- 6) sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami poż. oraz treścią przedmiotowej instrukcji
- 7) zadania i obowiązki dla osób będących ich stałymi użytkownikami
- 8) plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie, oraz terenu przyległego, z uwzględnieniem graficznych danych dotyczących w szczególności:
 - a) powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji
 - b) odległości od innych obiektów
 - c) parametrów pożarowych występujących substancji
 - d) występującej gęstości obciążenia ogniowego w strefie pożarowej lub w strefach pożarowych
 - e) kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach

- f) lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zakwalifikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem
 - g) podziału na strefy pożarowe
 - h) warunki ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych
 - i) miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych, gaśnic, kurków głównych instalacji gazowych, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami ppoż.
 - j) wskazania dojeżdż do dźwigów dla ekip ratowniczych
 - k) hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów ppoż.
 - l) przeciwpożarowych dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony
- 9) wskazanie osób lub podmiotów opracowujących instrukcję

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego podlega okresowej aktualizacji, co najmniej raz na 2 lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Data aktualizacji Instrukcji powinna być odnotowana w „Arkuszu aktualizacji instrukcji” (załącznik nr 6).

Do zapoznania się z Instrukcją i przestrzegania jej postanowień i ustaleń zobowiązani są wszyscy pracownicy, bez względu na rodzaj wykonywanej pracy i zajmowane stanowisko. Przyjęcie do wiadomości postanowień Instrukcji pracownicy potwierdzają własnoręcznie podpisanym oświadczeniem (załącznik nr 1), które powinno być włączone do akt osobowych pracownika. Z przedmiotową instrukcją powinni być również zapoznani funkcjonariusze Policji pełniący służbę w Posterunku Policji będącym integralną częścią budynku.

Postanowienia Instrukcji obowiązują również pracowników firm i przedsiębiorstw wykonujących jakąkolwiek pracę na terenie obiektu objętego opracowaniem. Umowa o powierzenie prac musi zobowiązywać wykonawców do przestrzegania ustaleń wynikających z treści Instrukcji. Wykonawcy ponadto zobowiązani są zapoznać z treścią Instrukcji swoich pracowników, którzy potwierdzają przyjęcie do wiadomości jej postanowień własnoręcznym podpisem.

Wójt Gminy lub osoba przez niego wyznaczona ma prawo i obowiązek kontrolować wykonawców w zakresie realizacji w/w ustaleń i przestrzegania przez ich pracowników postanowień Instrukcji.

2. Charakterystyka pożarowo-techniczna obiektu

2.1. Usytuowanie obiektu

Budynek Urzędu Gminy Celestynów zlokalizowany jest w Celestynowie, ul. Regucka 3, 05 – 430 Celestynów.

2.2. Opis Obiektu

Obiekt jest budynkiem wolnostojącym trzykondygnacyjnym w całości podpiwniczonym.

2.3. Funkcja i przeznaczenie obiektu

Budynek przeznaczony jest na pomieszczenia administracyjno-biurowe Urzędu Gminy Celestynów. W południowej części budynku na parterze znajduje się Posterunek Policji, do którego jest oddzielne wejście. Południowa część piwniczna budynku zaadaptowana jest na schron OC natomiast pozostałe pomieszczenia służą jako magazynowe.

2.4. Instalacje i urządzenia techniczne w obiekcie

Budynek wyposażony jest w:

- Instalację wodno – kanalizacyjną,
- Instalację centralnego ogrzewania (własna kotłownia gazowa w innym budynku),
- Instalację elektryczną,
- Instalację teletechniczną,
- Instalacja odgromowa,
- Instalacja gazowa (zawór główny zlokalizowany poza budynkiem, miejsce lokalizacji zostało uwzględnione w planie sytuacyjnym budynku).

3. Warunki ochrony przeciwpożarowej wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, magazynowania i warunków technicznych obiektu

3.1. Parametry podstawowe budynku

Powierzchnia użytkowa: ok. 1100 m²

- Parter: ok. 366,6 m²,

- I piętro: ok. 370,5 m²,
- II piętro: ok. 360 m².

Powierzchnia zabudowy: ok. 370,5 m²

Kubatura: ok. 4372 m³

3.2. Wysokość budynku i liczba kondygnacji

Rozpatrywany budynek posiada 4 kondygnacje: 3 nadziemne oraz 1 podziemną (piwnica). Został zakwalifikowany do grupy budynków niskich (N) – jego wysokość nie przekracza 12 m.

3.3. Odległość od budynków sąsiadujących

Budynek jest obiektem wolnostojącym sąsiadującym z innymi obiektami (budynek Poczty Polskiej oraz budynek Gminnego Ośrodka Kultury). Minimalna odległość Budynku Urzędu Gminy Celestynów od innych budynków wynosi około 8 m.

3.4. Gęstość obciążenia ogniowego

Gęstość obciążenia ogniowego nie przekracza 500 MJ/m².

3.5. Kategoria zagrożenia ludzi

Zgodnie z przeznaczeniem i sposobem użytkowania budynek Urzędu Gminy zalicza się do kategorii zagrożenia ludzi ZL III.

3.6. Liczba osób w obiekcie na poszczególnych kondygnacjach

W Urzędzie Gminy pracuje łącznie 57 osób + 2 osoby w Posterunku Policji (często są w terenie i sporadycznie się zdarza żeby byli w budynku). Dodatkowo na każdym z pięter mogą przebywać interesanci. Pracownicy oraz interesanci Urzędu Gminy mogą przebywać w budynku w godzinach od 8⁰⁰ do 17⁰⁰. W godzinach nocnych w budynku mogą przebywać maksymalnie 2 osoby z Posterunku Policji, który dwa lub trzy razy w tygodniu ma dyżur nocny.

Na poszczególnych kondygnacjach pracuje:

- Parter: 19 osób,
- I piętro: 18 osób + około 25 osób w przypadku zebrań w sali konferencyjnej,
- II piętro: 20 osób,

- piwnica: nie przeznaczona do przebywania osób na pobyt stały (raz w tygodniu spotkania w sali wykładowej około 10 osób).

3.7. Strefy pożarowe

Budynek w całości stanowi jedną strefę pożarową o powierzchni ok. 1100 m² przy dopuszczalnej 8000 m².

3.8. Klasa odporności pożarowej budynku oraz klasa odporności ogniowej elementów budowlanych

W budynku zastosowano elementy konstrukcyjne nierozprzestrzeniające ognia o klasie odporności ogniowej zgodnej z wartościami przedstawionymi w tabeli 1.

Tabela 1. Wymagania dla głównych elementów budowlanych za względu na klasę odporności pożarowej

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej elementów budynku					
	Główna konstrukcja nośna	Konstrukcja dachu	Strop	Ściana zewnętrzna	Ściana wewnętrzna	Przekrycie dachu
„C”	R 60	R 15	REI 60	EI 30	EI 15	RE 15

R – nośność ogniowa w minutach

E – izolacyjność ogniowa w minutach

I – izolacyjność ogniowa w minutach

3.9. Warunki ewakuacji

Ewakuacja z budynku prowadzona jest na plac przed budynkiem oznaczonym znakiem przedstawionym na rys. 1 (miejsce zbiórki zostało przedstawione na załączonym „Planie sytuacyjnym”). W budynku znajduje się jedna klatka schodowa. Osoby przebywające w pomieszczeniach biurowych na pierwszym i drugim piętrze, w czasie ewakuacji kierują się poziomymi drogami ewakuacyjnymi (korytarze) do klatki schodowej, a następnie do wyjścia ewakuacyjnego prowadzącego na zewnątrz budynku. Osoby przebywające na parterze po opuszczeniu pomieszczeń biurowych kierują się bezpośrednio poziomymi drogami ewakuacyjnymi do wyjścia ewakuacyjnego prowadzącego na zewnątrz budynku.

Wszystkie drogi i wyjście ewakuacyjne w rozpatrywanym obiekcie zostały wyposażone w znaki ewakuacyjne wskazujące planowany kierunek ewakuacji. Znaki te

zostały wykonane zgodnie z normą PN-92/N-01256-02 oraz rozmieszczone na podstawie normy PN-92/N-01256-05.

Rys. 1 *Znak – Miejsce zbiórki do ewakuacji*

3.10. Zabezpieczenia przeciwpożarowe budynku

W rozpatrywanym budynku występują następujące zabezpieczenia przeciwpożarowe:

- główny zawór gazowy dla obiektu znajduje się przy budynku Gminnego Ośrodka Kultury (zaznaczony na planie sytuacyjnym),
- w budynku umieszczony jest przeciwpożarowy wyłącznik prądu w pomieszczeniu Posterunku Policji (wejście jest usytuowane od strony południowej budynku, nie ma wytyczonego bezpośredniego przejścia z Posterunku Policji do pomieszczeń Urzędu Gminy),
- budynek nie jest wyposażony w system sygnalizacji pożarowej, należy opracować umowny sygnał alarmowania i zapoznać z nim pracowników.

Na każdym piętrze umieszczony jest podręczny sprzęt gaśniczy (gaśnice) w ilości:

- II piętro: **12kg** środka gaśniczego (dwie gaśnice 6 kg ABC typu Z, co wystarcza na zabezpieczenie 600 m²),
- I piętro: **12 kg** środka gaśniczego (dwie gaśnice 6 kg ABC typu X, co wystarcza na zabezpieczenie 600 m²),
- Parter: **6kg** środka gaśniczego (jedna gaśnica 6 kg ABC typu X, co wystarcza na zabezpieczenie 300 m²),
- Piwnica: **22 kg** środka gaśniczego (dwie gaśnice 6 kg ABC typu Z, oraz dwie gaśnie 5 kg CO₂, co wystarcza na zabezpieczenie 1100 m²).

Przy rozmieszczaniu gaśnic uwzględnione zostały następujące zasady:

- są umieszczone w miejscach łatwo dostępnych i widocznych – przy wejściach i klatkach schodowych, przy przejściach, na korytarzach, w pomieszczeniach przy wyjściach na zewnątrz,
- miejsca wyznaczone na gaśnice i sprzęt przeciwpożarowy oznakowane są zgodnie z Polską Normą PN – 92/N – 01256/01,
- do gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych zapewniony jest dostęp o szerokości co najmniej 1 m,
- gaśnice i sprzęt przeciwpożarowy umieszczony jest w miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki, miejsca silnie nasłonecznione),
- odległość dojścia do gaśnic nie jest większa niż 30 m.

Zasady doboru sprzętu gaśniczego:

- do gaszenia pożarów grupy A (w których występuje zjawisko spalania żarowego, np. drewna, papieru, tkanin) stosuje się gaśnice płynowe lub pianowe,
- do gaszenia pożarów grupy B (cieczy palnych i substancji stałych topiących się np. benzyn, alkoholi, olejów, tłuszczów, lakierów) stosuje się zamiennie gaśnice płynowe, pianowe, śniegowe (CO₂), proszkowe,
- do gaszenia pożarów grupy C (gazów palnych, np. propanu, acetylenu, gazu ziemnego) stosuje się zamiennie gaśnice proszkowe i śniegowe (CO₂),
- do gaszenia pożarów grupy D (metali alkalicznych i lekkich np. sód, potas, glin, magnez) stosuje się gaśnice proszkowe,
- do gaszenia pożarów grupy F (tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych) stosuje się środki gaśnicze analogicznie jak do grupy B.

Jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) zawartego w gaśnicach powinna przypadać na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej w budynku, niechronionej stałym urządzeniem gaśniczym zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL III.

3.11. Drogi pożarowe

Odległość drogi pożarowej od obiektów minimum 5 – 15 m

Wyżej wymienione wymaganie nie dotyczy obiektów do 3 kondygnacji, jeżeli jest zapewnione dojście utwardzone o szerokości 1,5 i długości 30 m do każdej strefy pożarowej.

- Minimalna szerokość drogi 3,5 m nośność 100 kN,
- Minimalna szerokość drogi 10 m przed i za budynkiem 4 m,
- Minimalny promień łuku 11 m,
- Maksymalne nachylenie podłużne 5 %.

Droga powinna zapewniać powrót bez cofania. Wymaganie to nie dotyczy końcowego odcinka drogi pożarowej o długości do 15 m. Między drogą pożarową a obiektem nie powinny występować stałe elementy zagospodarowania terenu lub drzewa o wysokości powyżej 3 m . Dojazd do budynku zapewnia ul. Reducka oraz ul. Lipowa.

3.12. Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru

Źródłem zaopatrzenia w wodę jest sieć hydrantowa z hydrantem nadziemnym zlokalizowanym przy wjeździe na teren parkingu Urzędu Gminy od strony ul. Reduckiej. Dokładne miejsce lokalizacji hydrantu zostało zaznaczone na załączonym „planie sytuacyjnym”. Wymagana przepisami do zewnętrznego gaszenia pożarów ilość wody wynosi min. 20 dm³/s.

4. Charakterystyka Zagrożenia pożarowego i wybuchowego

4.1. Potencjalne przyczyny powstawania pożarów i wybuchów

Do najczęstszych przyczyn powstawania pożarów należą:

- nieostrożność, lekkomyślność i niedbalstwo ludzi dorosłych, przejawiające się w najróżnorodniejszych zaniedbaniach w ich postępowaniu szczególnie z substancjami łatwo zapalnymi (np. palenie tytoniu w miejscach niedozwolonych, używanie do ogrzewania grzejników elektrycznych bez odpowiedniego zabezpieczenia lub w pobliżu substancji przedmiotów łatwo zapalnych itd.),

- wady w instalacjach i urządzeniach elektroenergetycznych będące zazwyczaj następstwami ich niewłaściwej konserwacji, niewłaściwego wykonania lub użytkowania,
- wady w urządzeniach grzewczych,
- podpalenie umyślne,
- samozapalenie powstające w przypadku niewłaściwego składowania materiałów ulegających samozapaleniu (np. zatłuszczone materiały tekstylne itp.)
- wyładowania elektryczności statycznej, występujące w warunkach jednoczesnego nagromadzenia się par cieczy łatwopalnych w mieszaninie z powietrzem lub tlenem, braku lub uszkodzenia instalacji odgromowej,
- wyładowania atmosferyczne w warunkach braku lub uszkodzenia instalacji odgromowej,
- wadliwe działanie urządzeń mechanicznych np. wentylacyjnych w warunkach nagromadzenia się pyłów, par lub gazów łatwo zapalnych
- niewłaściwe składowanie substancji np. złe ustawienie opakowań lub ich zabezpieczeń.

4.2. Potencjalne przyczyny rozprzestrzeniania się pożaru

Rozwój pożaru w obiekcie zależy jest od zastosowanych rozwiązań technicznych, ograniczających możliwość rozprzestrzeniania się ognia i gazów pożarowych pomiędzy poszczególnymi.

Rozprzestrzenianie ognia może nastąpić w przypadku:

- niezauważenie pożaru w początkowym stadium jego powstawania,
- opóźnionego zaalarmowania Straży Pożarnej o powstałym pożarze,
- brak umiejętności pracowników pozwalających na opanowanie pożaru w początkowej fazie jego powstania przez niewłaściwe użycie i zastosowanie podręcznego sprzętu i środków gaśniczych znajdujących się w pobliżu,
- brak podręcznego sprzętu gaśniczego w miejscu powstania pożaru,
- niekorzystne warunki budowlane sprzyjające rozprzestrzenianiu się pożaru, np. palne elementy konstrukcyjne budynku (okładziny ścienne),
- zbyt duże nagromadzenie materiałów palnych w miejscu w którym powstał pożar,
- utrudniony dostęp do miejsca powstania pożaru,

- brak dojazdu dla jednostek Straży Pożarnej,

Oprócz rozprzestrzeniania ognia, również istotne jest przenikanie na poszczególne kondygnacje oraz do pomieszczeń, dymów i gazów pożarowych poprzez otwarte drogi komunikacyjne (korytarze klatki schodowe), przewody wentylacyjne.

4.3. Zagrożenie ludzi

Analizy tego typu budynków wykazały, że niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia ludzi może zaistnieć zawsze i wszędzie z chwilą powstania pożaru lub wybuchu. Niebezpieczeństwo takie wynika z całego szeregu okoliczności, z których do najistotniejszych należą:

- zadymienie pomieszczeń i możliwość zatrucia produktami spalania,
- odcięcie dostępu do dróg i wyjść ewakuacyjnych lub ich zablokowanie,
- możliwość zapalenia się odzieży na ludziach w następstwie pożaru,
- panika wśród pracowników,
- brak dostatecznej ilości środków do ewakuacji i ratowania ludzi,
- nagromadzenie dużej ilości materiałów palnych.

Wyszczególnione czynniki zagrożenia ludzi mogą występować łącznie lub oddzielnie. Często zdarza się, że zadymieniu ulega szereg pomieszczeń, a nawet cały obiekt i trudno wówczas ustalić źródło pożaru. Dym nie tylko utrudnia oddychanie, ale zawiera również w swym składzie gazy trujące np. tlenek węgla, chlorowodór. Odcięcie dostępu do dróg i wyjść ewakuacyjnych może być spowodowane takimi przyczynami jak: silne zadymienie, zastawianie wyjść i dróg ewakuacyjnych różnymi przedmiotami. Możliwość zapalenia odzieży w następstwie wybuchu występuje podczas nieostrożnego obchodzenia się z materiałami łatwopalnymi. Stąd konieczność zachowania jak najdalej idących środków ostrożności przy używaniu płynów łatwo zapalnych.

Panika wśród personelu stwarza duże niebezpieczeństwo rozprzestrzeniania się pożaru. Urojenie, niekiedy mniemane o zagrożeniu życia sprawia, że osoby ogarnięte paniką postępują niewłaściwie szkodząc sobie i innym. Zamiast wspólnym wysiłkiem, w dyscyplinie, pod jednolitym kierownictwem opanować w miarę możliwości pożar w zarodku lub uniemożliwić jego rozprzestrzenianie się do czasu przybycia Straży Pożarnej. W warunkach paniki pracownicy zapominają nawet by wezwać Straż Pożarną lub wzywają ją ze znacznym opóźnieniem, nic lub niewiele czyniąc, a tymczasem pożar wzmaga się i zwiększa się niebezpieczeństwo bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia ludzi.

5. Zasady bezpieczeństwa pożarowego w zakresie użytkowania budynku

5.1. Ogólne zasady użytkowania obiektu – czynności zabronione

Na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (DZ.U. nr 80, poz. 563), w budynkach oraz na terenach przyległych do nich zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą powodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działań ratowniczych lub ewakuacyjnych, a w szczególności:

- 1) używanie otwartego ognia i palenie tytoniu w miejscach niedozwolonych, odpowiednio oznakowanych pożarniczymi tablicami informacyjnymi,
- 2) rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od budynku,
- 3) palenie śmieci i odpadów,
- 4) przechowywanie materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od urządzeń, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100°C,
- 5) użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta,
- 6) stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,
- 7) instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznej jak: wyłączniki, przełączniki, gniazda wtykowe bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,
- 8) składowanie jakichkolwiek materiałów przedmiotów na drogach komunikacji ogólnej służącej celom ewakuacji w tym zawężanie dróg ewakuacyjnych,
- 9) zamykanie dróg ewakuacyjnych w sposób ich natychmiastowe użycie,
- 10) uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
 - podręcznego sprzętu gaśniczego,

- wyjść ewakuacyjnych,
- wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego

5.2. Oznakowanie przeciwpożarowe w rozpatrywanym budynku

Budynku będącym przedmiotem instrukcji należy:

- 1) umieścić w sekretariacie, pomieszczeniu socjalnym lub korytarzach budynku wykazy telefonów alarmowych oraz instrukcję postępowania na wypadek pożaru,
- 2) oznakować zgodnie z Polskimi Normami:
 - drogi wyjścia i kierunki ewakuacji,
 - lokalizację przeciwpożarowych wyłączników prądu,
 - podręczny sprzęt gaśniczy,
 - drogę pożarową,
 - inne urządzenia mające bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo pożarowe budynku.

5.3. Eksploatacja instalacji i urządzeń w obiektach

Zagrożenia pożarowe (wybuchowe) ogranicza się poprzez terminowe konserwacje, przeglądy i naprawy urządzeń będących na wyposażeniu obiektu, zgodnie z obowiązującymi przepisami i dokumentacją techniczno-ruchową.

Każdy obiekt powinien posiadać książkę obiektu w której dokonuje się wpisu zmian konstrukcyjno budowlanych obiektu przeprowadzonych przeglądów oraz sposób usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Każdy wpis musi być potwierdzony podpisem kierownika lub osoby upoważnionej.

5.4. Warunki konserwacji instalacji odgromowych

Celem zapewnienia skutecznej ochrony odgromowej należy raz w roku przed okresem burzowym nie później niż do 30 kwietnia przeprowadzić badania instalacji odgromowej. Powinny one obejmować:

- oględziny części naziemnej,
- sprawdzenie ciągłości połączeń części nadziemnej,

- pomiar rezystancji uziemienia,
- sprawdzenie stanu uziomów po ich odkopaniu; jeżeli stopień skorodowania przekracza 40 % przekroju, należy wykonać nowe uziemienie. Sprawdzenie to można wykonywać co 5 lat jeżeli wyniki badań są pozytywne.

Badania należy wykonywać zgodnie z PN-86/E-05003/01,02,03

Dokumentację urządzenia piorunochronnego stanowią metryka i protokoły z badania. Czynności wymienione w punkcie *a* i *b* można wykonywać we własnym zakresie, natomiast czynności wymienione w punkcie *c* i *d*, powinna wykonać osoba posiadająca uprawnienia nadane przez SEP (Stowarzyszenie Energetyków Polskich).

5.5. Zasady wykończenia wnętrza

Elementy wykończenia wnętrza spełniają następujące wymagania:

- wykładziny podłogowe – co najmniej trudno zapalne,
- sufity podwieszane – niepalne lub niezapalne na niepalnym ruszcie, niekapiące i nieodpadające w przypadku pożaru,
- okładziny ścian dróg ewakuacyjnych – co najmniej trudno zapalne,
- elementy wykończenia wnętrza w częściach budynku zakwalifikowanych do ZL III nie powinny generować bardzo toksycznych produktów spalania.

6. Sposoby poddawania przeglądów technicznym i czynnościami konserwacyjnym stosowanych w obiekcie gaśnic

Przeglądy wykonywane są przez konserwatorów podręcznego sprzętu gaśniczego posiadających aktualne szkolenia i odpowiednią wiedzę do wykonywania czynności konserwatorskich. Zgodnie z obowiązującymi przepisami przeglądy gaśnic należy wykonywać raz w roku oraz poddawać przeglądom UDT gaśnice podlegające temu przeglądowi.

7. Sposoby postępowania na wypadek powstawania pożaru i innego zagrożenia

7.1. Instrukcja postępowania na wypadek pożaru – alarmowanie

Postępowanie w czasie pożaru:

- 1) każdy kto zauważył pożar lub uzyskał informacje o pożarze, obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do panik i natychmiast zaalarmować:
 - osoby znajdujące się w sąsiedztwie pożaru, narażone na jego skutki,
 - osobę odpowiedzialną za prowadzenie akcji ratunkowej (do czasu przybycia Państwowej Straży Pożarnej),
 - Państwową Straż Pożarną w Otwocku tel. 998 lub 112,
- 2) alarmowanie Straży Pożarnej należy przeprowadzić z najbliższego telefonu,
- 3) po uzyskaniu połączenia ze Strażą Pożarną należy wyraźnie podać:
 - gdzie się pali – dokładny adres budynku i jego nazwę,
 - co się pali – np. piwnica,
 - czy istnieje zagrożenie życia ludzkiego, czy w rejonie objętym pożarem lub bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się materiały łatwo zapalne itp.,
 - kończąc rozmowę należy podać swoje imię i nazwisko, połączenie należy zakończyć po przekazaniu wszystkich informacji jakie wymaga od nas dyspozytor.
- 4) W razie potrzeby (wypadek lub awaria) zaalarmować:
 - Pogotowie Ratunkowe - 999 lub 112
 - Policję - 997
 - Pogotowie Energetyczne - 991
 - Pogotowie Gazowe - 992

7.2. Przebieg akcji ratunkowej przed przyjazdem Państwowej Straży Pożarnej

Wytyczne postępowania:

- 1) Równoległe z alarmowaniem straży pożarnej, w przypadku pożaru będącego w zarodku (nierozwiniętego) zaleca się przystąpienie do działań gaśniczych przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego,

- 2) Do czasu przybycia jednostek Straży Pożarnej kierownictwo nad akcją prawuje wyznaczona osoba, odpowiedzialna za bezpieczeństwo osób i mienia w obiekcie,
- 3) Osoby biorące udział w akcji ratowniczo-gaśniczej powinny:
 - w pierwszej kolejności przystąpić do ratowania ludzi z zagrożonego rejonu,
 - usunąć z bezpośredniego sąsiedztwa miejsca w którym powstał pożar wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenne urządzenia i maszyny oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp.,
 - pozamykać drzwi oddzielające pomieszczenia objęte pożarem od pomieszczeń sąsiednich.

7.3. Zabezpieczenie pogorzeliska

Po zakończonej akcji ratowniczo-gaśniczej Wójt Gminy lub osoba go zastępująca jest odpowiedzialny za:

- zabezpieczenie miejsca pożaru i wystawienie posterunku pogorzeliskowego w celu zapobieżenia powstania pożaru wtórnego,
- przystąpienie do uporządkowania pogorzeliska po uzgodnieniu z Policją i po zakończeniu działalności komisji powołanej dla ustalenia okoliczności i przyczyn powstania i rozprzestrzeniania się pożaru.

8. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej budynku dla osób będących jego stałymi użytkownikami

Zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity z dnia 24.04.2010 Dz. U. z 2010 nr 57 poz. 353 z dnia 19.02.2010) ochrona przeciwpożarowa obiektu polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, i mienia przed pożarem, klęską żywiołową lub innymi miejscowymi zagrożeniami:

Art. 1. Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- prowadzenie działań ratowniczych.

Art. 4.1. Właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu, zapewniając ich ochronę przeciwpożarową jest zobowiązany:

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
- zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Aby warunki te były realizowane, niezbędnym jest określenie dla wszystkich osób związanych z obiektem zakresu odpowiedzialności za zachowanie bezpieczeństwa pożarowego obiektu. Stosownie do podziału kompetencji na różnych stanowiskach służbowych określa się zakres zadań i odpowiedzialności za zachowanie bezpieczeństwa pożarowego:

- 1) obowiązki wszystkich użytkowników obiektu bez względu na zajmowane stanowisko:
 - znajomość zagrożenia pożarowego na zajmowanym stanowisku,
 - znajomość zasad postępowania w przypadku powstania pożaru,
 - orientację w rozmieszczeniu sprzętu gaśniczego,
 - umiejętność obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego,
 - znajomość warunków przeprowadzenia sprawnej ewakuacji osób i mienia,

- udziału w akcji ratowniczo-gaśniczej poprzez podporządkowanie się poleceniom kierującego akcją,
 - udziału w szkoleniach przeciwpożarowych,
 - niezwłocznym zgłaszaniu usterek mogących spowodować pożar,
 - przestrzeganiu obowiązujących przepisów i Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego.
- 2) obowiązki Wójta Gminy
- znajomość obowiązujących przepisów i Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego w zakresie nadzorowanych stanowisk pracy przez kontrolowanie przestrzegania tych przepisów i instrukcji przez podległych pracowników,
 - zapewnienie właściwego zabezpieczenia przeciwpożarowego użytkowanych i nadzorowanych pomieszczeń,
 - organizowanie bezpiecznej ewakuacji osób i mienia (ćwiczenia),
 - organizację szkolenia wstępnego i podstawowego z zakresu ochrony przeciwpożarowej,
 - usuwanie spostrzeżonych lub wskazanych usterek mogących spowodować rozprzestrzenianie się ognia lub zgłaszanie osobom kompetentnym ich usunięcie.
- 3) obowiązki osoby odpowiedzialnej za zabezpieczenie przeciwpożarowe
- nadzór nad prawidłowością rozmieszczenia podręcznego sprzętu gaśniczego, pożarniczych tablic informacyjnych oraz skuteczności działania urządzeń instalacji przeciwpożarowej,
 - zgłaszanie Wójtowi Gminy potrzeb i wniosków dotyczących usprawnienia ochrony przeciwpożarowej obiektu,
 - udzielania informacji i wyjaśnień w sprawie ochrony przeciwpożarowej w związku z bieżącą działalnością,
 - kontrolę terminowej realizacji zleceń (zarządzeń) pokontrolnych wydanych przez wewnętrzne lub zewnętrzne organy ochrony przeciwpożarowej,
 - uzgadnianie i opiniowanie projektów zagospodarowania i lokalizacji pomieszczeń i urządzeń,
 - nadzór merytoryczny nad szkoleniem pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
 - okresowe składanie informacji przełożonym o stanie i warunkach zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektu,

- współpracę z władzami i organizacjami zewnętrznymi w zakresie spraw ochrony przeciwpożarowej obiektu.

9. Sposoby zabezpieczania prac niebezpiecznych pożarowo

9.1. Zagrożenia przy pracach remontowo-budowlanych

Szczególne zagrożenie pożarem lub wybuchem może wystąpić podczas wykonywania prac remontowo – budowlanych z użyciem otwartego ognia lub narzędzi iskrzących, prowadzonych wewnątrz obiektu jak i na terenie do niego przyległym. Dlatego też przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pożarowo prowadzący prace wspólnie z użytkownikiem obowiązany jest:

- ocenić zagrożenie pożarowe w rejonie, w którym prace będą wykonywane,
- ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu,
- wskazać osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie miejsca pracy, jej przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy.

Podczas wykonywania prac należy przestrzegać następujących zasad:

- wszelkie materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy budynku i znajdujące się w nim instalacje należy zabezpieczyć przed zapaleniem,
- stężenie par cieczy palnych nie może przekraczać 10% dolnej granicy ich wybuchowości,
- w miejscu wykonywania prac powinien znajdować się sprawny sprzęt, umożliwiający likwidację wszystkich źródeł pożaru,
- po zakończeniu prac należy poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane oraz tereny przyległe,
- prace spawalnicze mogą być wykonywane przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje,
- wykonawca prac powinien być zapoznany z zagrożeniami, jakie występują na terenie obiektu.

9.2. Wytyczne prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo

Niniejsza instrukcja ma na celu określenie obowiązków i odpowiedzialności pracowników za zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pożarowo. Pod pojęciem prac niebezpiecznych pożarowo należy rozumieć wszelkie prace nieprzewidziane normalnym tokiem pracy lub prowadzone poza wyznaczonymi do tego celu miejscami, jak prace remontowo – budowlane związane z użyciem ognia otwartego, prowadzone wewnątrz obiektu, na przyległym do niego terenie lub w strefach zagrożonych wybuchem. Do takich prac w szczególności należą:

- 1) wszelkie prace z otwartym ogniem, podczas których występuje iskrzenie lub nagrzewanie np.:
 - spawanie, cięcie gazowe i elektryczne,
 - podgrzewanie instalacji, urządzeń i zaworów,
 - podgrzewanie lepiku, smoły itp.
- 2) wszelkie prace związane ze stosowaniem cieczy, gazów i pyłów, przy których mogą powstać mieszaniny wybuchowe np.
 - przygotowanie do stosowania cieczy, gazów i pyłów,
 - stosowanie tych substancji do malowania, lakierowania, klejenia, mycia, nasycania,
 - suszenie substancji palnych,
 - usuwanie tych substancji ze stanowisk pracy.

Do przestrzegania postanowień instrukcji zobowiązani są wszyscy pracownicy uczestniczący bezpośrednio lub pośrednio w wykonywaniu prac niebezpiecznych pożarowo oraz pracownicy nadzorujący przebieg tych prac.

9.3. Zasady organizacyjne przy ustalaniu zabezpieczeń przeciwpożarowych podczas prac niebezpiecznych pożarowo

Prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane na terenie pod warunkiem spełnienia wymagań zakresu ochrony przeciwpożarowej obowiązujących przed, w trakcie oraz po zakończeniu prac. Wymagania ustalane są komisyjnie każdorazowo przed rozpoczęciem prac, w oparciu o postanowienia Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego oraz przepisów szczegółowych obowiązujących w przedmiotowej sprawie.

Zasady działania komisji, o której mowa w pkt. 1:

- 1) skład osobowy komisji tworzą
 - Wójt Gminy jako zlecający prace lub osoba przez niego upoważniona,
 - osoba nadzorująca prace (pracownik zatrudniony na stanowisku technicznym),
 - wykonujący wyżej wymienione prace,
 - specjalista powołany przez Wójta Gminy np. Specjalista d/s przeciwpożarowych.
- 2) prace komisji organizuje Wójt Gminy lub osoba przez niego upoważniona,
- 3) komisja ze swych prac sporządza „Protokół zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo” wg wzoru podanego w załączniku,
- 4) po wykonaniu zabezpieczeń określonych w w/w protokóle Wójt Gminy lub osoba przez niego upoważniona wydaje firmie wykonującej prace pisemne zezwolenie na ich rozpoczęcie wg wzoru podanego w załączniku, po uzyskaniu pisemnego potwierdzenia o:
 - zakończeniu prac zabezpieczających stanowisko robót,
 - pozytywnym wyniku kontroli bezpieczeństwa pożarowego w rejonie wykonywanych prac od osoby lub osób wyznaczonych w protokóle,
 - Wójt Gminy lub osoba przez niego upoważniona dokonuje odbioru robót, kwitując to stosownym wpisem w zezwoleniu, o którym mowa powyżej.

Do obowiązku Wójta Gminy lub osoby przez niego upoważnionej należy zorganizowanie i zapewnienie dozoru rejonu prac, zgodnie z ustaleniami w „Protokóle zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo”. Dozór miejsca prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo po ich zakończeniu należy powierzać osobom posiadającym odpowiednie przygotowanie. Po zakończeniu prac całość dokumentacji przechowuje Wójt Gminy jako osoba zlecająca prace.

9.4. Wytyczne zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo

Przygotowanie pomieszczeń do prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo polega na:

- 1) oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc, gdzie będą wykonywane prace z wszelkich palnych materiałów i zanieczyszczeń,
- 2) odsunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkich przedmiotów palnych i niepalnych w palnych opakowaniach,
- 3) zabezpieczeniu przed działaniem np. odprysków spawalniczych, których odsunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, poprzez osłonięcie ich np. arkuszami blachy,

- 4) sprawdzeniu, czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie wskutek przewodnictwa cieplnego bądź odprysków spawalniczych, nie wymagają lokalnych zabezpieczeń,
- 5) uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów kanalizacyjnych, wentylacyjnych itp. znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzenia prac,
- 6) zabezpieczeniu przed odpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi kabli, przewodów elektrycznych, gazowych oraz instalacyjnych z pełną izolacją o ile znajdują się w zasięgu zagrożenia spowodowanego pracami niebezpiecznymi pożarowo,
- 7) sprawdzeniu czy w miejscach planowanych prac nie prowadzono tego dnia prac malarskich lub innych przy użyciu substancji łatwo zapalnych,
- 8) przygotowaniu na miejscu dokonywania prac niebezpiecznych pożarowo:
 - napełnionych wodą, metalowych pojemników na rozgrzane odpadki np. drutu spawalniczego, elektrod,
 - niezbędnego sprzętu pomiarowego np. do pomiaru stężeń par i gazów palnych w rejonie prowadzenia prac,
 - podręcznego sprzętu gaśniczego,
 - zapewnieniu stałej drożności przejść i wyjść ewakuacyjnych z miejsc prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo,
 - materiałów osłonowych i izolacyjnych niezbędnych do zabezpieczenia toku prac.

Przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pożarowo przy użyciu cieczy, gazów i pyłów mogących tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe należy przestrzegać następujących zasad:

- 1) na stanowiskach pracy mogą znajdować się stosowane tam ciecze , gazy i pyły palne w ilości niezbędnej do prowadzenia prac, z zapasem umożliwiającym utrzymanie ciągłości pracy, powinny być one przechowywane w niepalnych lub innych dopuszczonych do stosowania szczelnych opakowaniach,
- 2) pozostawianie na stanowisku pracy opróżnionych opakowań jest zabronione,
- 3) po zakończeniu prac wszystkie naczynia, wanny i pojemniki należy szczelnie zamknąć lub zabezpieczyć w inny sposób przed emisją do otoczenia znajdujących się w nich substancji tworzących z powietrzem mieszaniny wybuchowe,

- 4) ciecze, gazy i pyły oraz ich pozostałości nie powinny zalegać na urządzeniach stanowiska, w przewodach wentylacyjnych i na podłożu,
- 5) prace niebezpieczne pożarowo w pomieszczeniach (urządzeniach) zagrożonych wybuchem, lub pomieszczeniach, w których wcześniej wykonano inne prace związane z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub palnych gazów, mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w pomieszczeniu nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości,
- 6) podczas prowadzenia prac remontowo – budowlanych z użyciem ognia otwartego na zbiornikach i instalacjach po gazie palnym lub cieczy palnej należy:
 - zbiorniki opróżnić z substancji a następnie przepłukać je wraz z instalacją towarzyszącą gazem obojętnym np. azotem,
 - prace remontowo – budowlane należy rozpocząć po przeprowadzeniu kontroli stężenia par cieczy i gazów,
 - teren prac powinien być zabezpieczony przed dostępem osób postronnych.

Miejsce wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo należy wyposażyć w podręczny sprzęt gaśniczy w ilości i rodzaju umożliwiającym likwidację wszystkich źródeł pożaru. Natomiast po zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo w budynku, pomieszczeniach oraz pomieszczeniach sąsiednich należy przeprowadzić dokładną kontrolę, mającą na celu stwierdzenie czy nie pozostawiono tłących lub żarzących się elementów w rejonie prowadzenia prac, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru oraz czy sprzęt został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należyte zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Kontrolę taką należy ponowić po upływie 4 godzin a następnie 8 godzin licząc od zakończenia prac niebezpiecznych pożarowo. Prace niebezpieczne pożarowo powinny być wykonywane wyłącznie przez osoby posiadające wymagane kwalifikacje. W przypadku zastosowania butli z gazami sprężonymi, mogą się one znajdować na terenie obiektu wyłącznie w okresie wykonywania prac i pod stałym nadzorem.

9.5. Obowiązki osób związanych z pracami niebezpiecznymi pod względem pożarowym

Wójt Gminy lub inna przez niego upoważniona osoba do sprawowania nadzoru nad przebiegiem prac niebezpiecznych pożarowo, powinna w szczególności:

- znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować przestrzeganie tych przepisów przez pracowników,
- dopilnować aby przy przystąpieniu do prac niebezpiecznych pożarowo wykonane zostały wszystkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu, pomieszczeń, stanowisk przewidziane w protokóle prac lub zezwoleniu na ich przeprowadzenie,
- sprawdzić zabezpieczenie przeciwpożarowe stanowisk prac niebezpiecznych pożarowo oraz wydawać polecenia gwarantujące natychmiastową likwidację stwierdzonych niedociągnięć,
- wstrzymywać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru, do czasu usunięcia występujących nieprawidłowości,
- brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub budynku po zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo.

Do obowiązków wykonawcy prac niebezpiecznych pożarowo należy w szczególności:

- sprawdzenie, czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawne i należyście zabezpieczone przed możliwością zainicjowania oraz rozprzestrzeniania pożaru,
- ściśle przestrzeganie zaleceń zawartych w protokóle i zezwoleniu na prowadzenie prac
- znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania w przypadku powstania pożaru,
- sprawdzenie przed przystąpieniem do prac, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla danego rodzaju prac niebezpiecznych pożarowo,
- ściśle przestrzeganie wytycznych zabezpieczenia ustalonych dla prowadzenia danego rodzaju prac,
- sprawdzenie przed przystąpieniem do prac, czy stanowisko zostało wyposażone w odpowiednią ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego,
- rozpoczynanie prac niebezpiecznych pożarowo tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia względnie na wyraźne polecenie bezpośredniego przełożonego kierującego tokiem pracy,
- przerywanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenianie pożaru oraz zgłoszenie tego faktu przełożonemu,
- meldowanie bezpośredniemu przełożonemu o zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo oraz informowanie o ewentualnych faktach zainicjowania zdarzenia

potencjalnie niebezpiecznego w czasie wykonywania czynności niebezpiecznych pożarowo,

- dokładne sprawdzenie po zakończeniu pracy stanowiska i jego otoczenia w celu stwierdzenia, czy podczas wykonywania prac nie zainicjowano pożaru,
- wykonywanie wszelkich poleceń przełożonych i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac i czynności niebezpiecznych pożarowo.

10. Warunki organizacji ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania

10.1. Założenia ogólne

Ewakuacja to szybkie i bezpieczne opuszczenie przez pracowników pomieszczeń zagrożonych, wyznaczonymi drogami i wyjściami do stref bezpiecznych. Zakłada się, że w budynku, w tym samym czasie może powstać tylko jedno źródło pożaru lub innego zagrożenia. Ewakuacja ze strefy zagrożonej może nastąpić samorzutnie po wykryciu pożaru lub po zarządzeniu ewakuacji. Ze względu na bezpieczeństwo pracowników oraz mienia, w zależności od rodzaju zagrożenia, stopnia zagrożenia pożarowego może zostać podjęta decyzja o ewakuacji całkowitej lub częściowej – ze strefy zagrożonej, budynku lub terenu.

10.2. Sposoby prowadzenia ewakuacji zorganizowanej i indywidualnej

W zależności od miejsca powstania pożaru, jego wielkości lub innego zagrożenie, a w związku z tym powstałej w budynku sytuacji, może zachodzić konieczność przeprowadzania ewakuacji ludzi i mienia. Należy przyjąć, że dominującym sposobem prowadzenia ewakuacji z budynku Urzędu Gminy w Celestynowie będzie ewakuacji zorganizowana, w pierwszej kolejności prowadzona z pomieszczeń bezpośrednio zagrożonych oraz pomieszczeń sąsiadujących. Ewakuacja indywidualna będzie dotyczyła

tych osób, którzy powstania w momencie powstania zagrożenia (po jego wykryciu) samorzutnie (również w wyniku paniki) ewakuują się oznakowanymi drogami i wyjściem ewakuacyjnym na zewnątrz obiektu.

W zależności od warunków atmosferycznych, ewakuacja może odbywać się na zewnątrz budynku (do wyznaczonego miejsca zbiórki) w miejsce, w którym rejon ewakuacji nie będzie utrudniał prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych, lub do najbliższego budynku wskazanego przez kierującego ewakuacją.

Jak wynika z powyższego, sprawne przeprowadzenie ewakuacji zorganizowanej z obiektu uzależnione jest w szczególności od:

- prawidłowego rozpoznania i oceny sytuacji,
- szybkiego i prawidłowego zaalarmowania osób zagrożonych oraz wyznaczenia stosownych sił i środków do prowadzenia akcji ratowniczej,
- niedopuszczenia do powstania paniki,
- umiejętności kierującego akcją ratowniczą w pierwszej fazie działań,
- wcześniejszego przygotowania pracowników do działania w przypadku zarządzenia ewakuacji,
- ścisłego realizowania i podporządkowania się wszystkich osób poleceniom i decyzjom podejmowanym przez kierującego akcją ewakuacyjną.

10.3. Zasady ewakuacji osób i mienia z budynku

W sytuacji wystąpienia zagrożenia, które powoduje konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia z obiektu, decyzję o jej podjęciu podejmuje osoba uprawniona. Decyzja ta musi zawierać informację o zakresie ewakuacji, liczbę osób przewidzianych do ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania obiektu, a także musi określić drogi ruchu i rejon osób ewakuowanych. Dlatego też w przypadku trudnych warunków atmosferycznych należy przewidzieć ewakuację do budynków sąsiednich.

Z uwagi na nadzór i odpowiedzialność za bezpieczeństwo w budynku decyzję o ewakuacji podejmują w oparciu o ocenę sytuacji i występujące zagrożenie:

- Wójt lub osoba go zastępująca,
- osoba na której stanowisku pracy powstało zagrożenie lub inna osoba najbardziej zorientowana,
- po przybyciu jednostki państwowej Straży Pożarnej – przybyły na miejsce dowódca.

Do pracowników budynku w czasie ewakuacji należy:

- w przypadku ogłoszenia ewakuacji z obiektu – zachowanie spokoju,
- ewakuacja osób bezpośrednio zagrożonych w bezpieczne miejsce,
- udanie się w miejsce zagrożenia celem pomocy w ewakuacji osób z miejsca zagrożenia,
- opuszczanie pomieszczeń wyznaczonymi wyjściami ewakuacyjnymi,
- w rejonie ewakuacji dostosowanie się do poleceń i wskazówek kierownik ewakuacji,
- w miarę możliwości zabezpieczenia możliwości Urzędu Gminy.

Podstawowe zasady ewakuacji pracowników w przypadku bezpośredniego zagrożenia pożarem:

- 1) w pierwszej kolejności należy ewakuować pracowników z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania ognia oraz pomieszczeń, z który wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może zostać odcięte przez pożar, zadymienie lub inne zagrożenia. Pracowników należy kierować najkrótszą drogą do wyjścia, prowadzącego bezpośrednio na zewnątrz obiektu, zgodnie z umieszczonymi w budynku znakami ewakuacyjnymi. Przemieszczanie osób z rejonu bezpośrednio zagrożonego do strefy bezpiecznej powinno odbywać się selektywnie, aby uniknąć nadmiernego przepełnienia dróg ewakuacyjnych,
- 2) w przypadku odcięcia dróg ewakuacji dla pojedynczych osób lub grup, należy niezwłocznie dostępnymi środkami, bezpośrednio przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy, powiadomić kierującego akcją ewakuacyjną. Osoby odcięte od dróg wyjścia, a znajdujące się w strefie zagrożenia, powinny się zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła zagrożenia i w miarę posiadanych środków i istniejących warunków ewakuować z zewnątrz przy pomocy sprzętu ratowniczego przybyłych jednostek Straży Pożarnej lub innych jednostek ratowniczych.
- 3) przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń. Drogi oddechowe w miarę możliwości należy zasłaniać wilgotną chustką – sposób ten ułatwia oddychanie. Podczas ruchu przez mocno zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać

się wzdłuż ścian, aby nie stracić orientacji co do kierunku ruchu. Otwarcie okien w strefie zadymienia spowoduje odprowadzenie powstałego dymu na zewnątrz, a tym samym poprawi widoczność w obiekcie, jak i warunki ewakuacji.

- 4) Po zakończeniu ewakuacji należy dokładnie sprawdzić stan osobowy w celu stwierdzenia czy wszystkie osoby zostały ewakuowane. Przy nie zgodności stanu osobowego ludzi wyewakuowanych z przypuszczalną ilością osób przebywających w obiekcie przed ogłoszeniem ewakuacji, należy fakt ten natychmiast zgłosić przybyłym na miejsce akcji jednostkom ratowniczym w celu ponownego sprawdzenia pomieszczeń,
- 5) W przypadku przybycia jednostek Straży Pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej, osoba kierująca jej przebiegiem, zobowiązana jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji, następnie podporządkowanie się dowódcy z przybyłej jednostki Straży Pożarnej,
- 6) W sytuacji, gdy zostanie podjęta decyzja o ewakuacji mienia z obiektu, należy kierować się następującymi zasadami:
 - ewakuacji mienia nie może się odbywać kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi,
 - decyzję o ewakuacji mienia podejmuje kierujący akcją,
 - ewakuację mienia należy rozpocząć od ważnej dokumentacji i najcenniejszego sprzętu, urządzeń.

10.4. Przebieg procesu ewakuacji w budynku Urzędu Gminy w Celestynowie

W sytuacji gdy zostanie podjęta decyzja o ewakuacji osób i mienia z obiektu, należy podjąć następujące działania:

- 1) Natychmiast powiadomić wszystkie osoby znajdujące się w obiekcie o powstaniu i charakterze zagrożenia i konieczności przeprowadzenia ewakuacji. Do powiadomienia należy wykorzystać istniejące środki łączności i alarmowania (dzwonek znajdujący się przy głównym wejście do budynku oraz łączność telefoniczną). Powiadomić o zagrożeniu należy przez komendę głosową, np. **UWAGA! UWAGA! OGŁASZAM EWAKUACJĘ!!!**
- 2) Za powiadomienie o zagrożeniu i kierowanie akcją ewakuacyjną odpowiedzialny jest Pan Bogdan Bogucki (w razie jego nieobecności funkcję tę będzie pełnił Pan Wit

Laskus), który po zarządzeniu i ogłoszeniu ewakuacji uruchamia umowny sygnał dźwiękowy (3 długie sygnałach dzwonka znajdującego się przed wejściem do budynku).

- 3) Po usłyszeniu sygnału alarmowego, osoby znajdujące się na parterze są zobowiązane do natychmiastowej ewakuacji na zewnątrz budynku do wyznaczonego miejsca zbiórki. Jednocześnie pracownik recepcji (sekretarka) wykonuje połączenie telefoniczne do wyznaczonego pracownika Referatu Ochrony Środowiska Porządku Publicznego i Ochrony Cywilnej znajdującego się na pięttrze oraz do wyznaczonego pracownika Referatu Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, osoby te dokonują alarmowania i zarządzają ewakuację na poszczególnych piętrach. Powiadomieni pracownicy niezwłocznie opuszczają pomieszczenia i kierują się klatką schodową do wyjścia prowadzącego na zewnątrz budynku.
- 4) Po opuszczeniu budynku przez wszystkich pracowników, należy sprawdzić stan ich zdrowia zwracając szczególną uwagę na: zawroty głowy, wymioty, kaszel, ból głowy, chwilowe omdlenia. Niedopuszczalne jest zezwolenia na rozejście się osób ewakuowanych, bez wcześniejszego sprawdzenia stanu obecności i zdrowia.

10.5. Informacje dodatkowe

Aby pracowników zapoznać z zasadami prowadzenia ewakuacji, należy raz na dwa lata przeprowadzać praktyczne ćwiczenia. Ćwiczenia ewakuacji mogą być prowadzone własnymi siłami. Trzeba jednak wcześniej je zaplanować, szczegółowo opracować założenia i omówić z pracownikami, zwłaszcza z osobami bezpośrednio zaangażowanymi w akcję ewakuacyjną. O prowadzonych ćwiczeniach należy powiadomić Państwową Straż Pożarną. Ćwiczenia należy przeprowadzić w miarę możliwości w warunkach zbliżonych do rzeczywistych. Data przeprowadzonych ćwiczeń oraz ewentualne spostrzeżenia należy odnotować w karcie stanowiącej załącznik.

11. Sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji

11.1. Cel i zakres szkoleń

Celem szkoleń z zakresu ochrony przeciwpożarowej jest zapoznanie pracowników z:

- zagrożeniem pożarowym występującym na terenie obiektu,
- przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej,
- zasadami obsługi sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych.

Uczestniczenie w szkoleniu z zakresu ochrony przeciwpożarowej jest obowiązkiem każdego użytkownika budynku.

11.2. Rodzaje szkoleń

Wyróżnia się następujące rodzaje szkoleń:

- szkolenie wstępne – organizowane w chwili przyjęcia pracownika do pracy. Szkolenie jest jednorazowe i obejmuje zapoznanie pracowników oraz innych użytkowników budynków z postanowieniami niniejszej instrukcji. Szkolenie prowadzi Właściciel lub osoba przez niego upoważniona. Odbycie szkolenia i zapoznanie z treścią instrukcji pracownik potwierdza własnoręcznym podpisem na oświadczeniu na oświadczeniu (załącznik 1).

Temat	Czas
Zagrożenia pożarowe w obiekcie	15 min
Podstawowe obowiązki z zakresu ochrony ppoż., zasady postępowania na wypadek pożaru, użycie gaśnic.	30 min
RAZEM:	45 min

- szkolenie podstawowe - obejmuje całokształt zagadnień ochrony przeciwpożarowej występujących w obiekcie i powinno być prowadzone przez wykładowców posiadających wymagane kwalifikacje zawodowe, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie

wymagań w zakresie kwalifikacji zawodowych oraz dotyczących warunków fizycznych i psychicznych osób zatrudnionych w jednostkach ochrony ppoż., a także w zakresie kwalifikacji zawodowych innych osób wykonujących czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 159 z 1998 r. poz. 1050). Szkolenie to jest jednorazowe, lecz wskazane jest by było organizowane co najmniej raz na 5 lat. Uczestnicy szkolenia nie podlegają egzaminowi.

Temat	Czas szkolenia
Wprowadzenie	20 min
Zagrożenie pożarowe obiektu, przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów	20 min
Zasady zapobiegania powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów na stanowiskach pracy, na placach składowych i na terenie należącym do budynku	20 min
Odpowiedzialność pracowników w zakresie wynikającym z przepisów prawa	20 min
Obowiązki pracowników w przypadku powstania pożaru	30 min
Ewakuacja osób i mienia z obiektu	20 min
Zasady stosowania i użycia podręcznego sprzętu gaśniczego w obiekcie	30 min
RAZEM:	2 godz. 40 min.

11.3. Dokumentacja szkoleń

Dokumentację szkolenia wstępnego z zakresu ochrony przeciwpożarowej stanowi oświadczenie pracowników (załącznik nr 1). Po odbyciu szkolenia dokumentacja przechowywana jest w dziale kadr (akta osobowe pracownika). W przypadku osób nie będących użytkownikami budynku oświadczenia (załącznik 1) włączane są do akt stanowiących podstawę prowadzenia działalności na terenie budynku.

Dokumentację szkolenia podstawowego stanowi notatka osoby prowadzącej szkolenie (z załączonym świadectwem kwalifikacji - uprawnień wynikających z przepisów prawa) z wyszczególnieniem:

- obiektu, którego dotyczy szkolenie,

- imiennej listy osób biorących udział w szkoleniu,
- tematów objętych szkoleniem wraz z czasem prowadzonego wykładu,
- czytelnego podpisu osoby prowadzącej szkolenie z określeniem wymaganych kwalifikacji (lub w załączeniu kopia dokumentu potwierdzającego te kwalifikacje). Po zakończeniu szkolenia każdy z przeszkolonych podpisuje formularz oświadczenia (Załącznik nr 2). Wypełniony formularz oświadczenia przechowuje się w aktach osobowych. Dokumentacje szkolenia przechowuje pracownik ds. kadr.

.....
pieczęć pracodawcy

.....
imię i nazwisko pracownika

.....
stanowisko

Oświadczenie

Oświadczam, że zapoznałem/am się z postanowieniami zawartymi w Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego sporządzonej dla budynku użytkowanego przez Urząd Gminy w Celestynowie ul. Reducka 3, 05 – 430 Celestynów i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
podpis pracownika

Oświadczenie

Oświadczam, że odbyłem(am) szkolenie podstawowe z zakresu ochrony przeciwpożarowej w dniu według obowiązującego programu szkolenia w budynku Urzędu Gminy w Celestynowie ul. Reducka 3, 05 – 430 Celestynów.

Lp.	Nazwisko i Imię	Podpis
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		

.....
(podpis prowadzącego szkolenie)

Protokół nr
zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych

1. Nazwa, określenie pomieszczenia i miejsca, w którym przewiduje się wykonanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:

.....
.....
.....

2. Właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w pomieszczeniu /miejscu/ wykonania prac:

.....
.....
.....

3. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występująca w danym pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac niebezpiecznych pożarowo:

.....
.....
.....

4. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczenia stanowiska, urządzenia itp. na okres wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:

.....
.....
.....

5. Ilość i rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia toku prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:

.....
.....
.....

6. Osoba/y/ odpowiedzialna/ne/ za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac niebezpiecznych pod względem pożarowym :

.....
.....
.....

7. Osoba/y/ odpowiedzialna/ne/ za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego wtoku wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo:

.....
.....
.....

8. Osoba/y/ zobowiązana/ne/ do przeprowadzenia kontroli rejonu prac niebezpiecznych pożarowo po ich zakończeniu :

.....
.....
.....

Podpisy członków komisji:

.....
.....
.....

Zezwolenie nr na przeprowadzenie prac pożarowo niebezpiecznych

1. Miejsce pracy (budynek, kondygnacja, pomieszczenie).....
2. Rodzaj pracy.....
3. Czas pracy: dzień..... od godziny..... do godziny.....
4. Zagrożenie pożarowe – wybuchowe w miejscu pracy.....
5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru – wybuchu.....
6. Środki zabezpieczenia:
 - a. Przeciwpożarowe.....
 - b. BHP.....
 - c. Inne.....
7. Sposób wykonania pracy.....
8. Odpowiedzialni za:
 - a. przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenia prac
pożarowo niebezpiecznych
Imię i Nazwisko..... Wykonano podpis
 - b. wyłączenie rejonu prac spod napięcia
Imię i Nazwisko..... Wykonano podpis
 - c. stosowanie środków zabezpieczających organizację pracy i instruktaż
Imię i Nazwisko..... Wykonano podpis
9. Zezwalam na rozpoczęcie prac.....
w dniu..... od godziny..... do godziny.....
(Zezwolenie jest ważne tylko po złożeniu podpisów przez osoby wymienione w pkt. 8)

.....
Podpis wnioskującego

.....
Podpis osoby odpowiedzialnej
za bezpieczeństwo pożarowe

10. Prace zakończono w dniu o godzinie
Wykonawca Podpis

11. Stanowisko pracy i jego otoczenie zostało sprawdzone i nie stwierdzono zaniedbań
mogących zainicjować pożar.

.....
Podpis odbierającego prace

.....
Podpis osoby kontrolującej

WYKAZ TELEFONÓW ALARMOWYCH

Państwowa Straż Pożarna	tel. 998 lub 112
Pogotowie Ratunkowe	tel. 999 lub 112
Policja	tel. 997 lub 112
Pogotowie Energetyczne	tel. 991
Straż Miejska	tel. 986
Pogotowie Gazowe	tel. 992

Wykaz telefonów

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Otwocku		
Jednostka Ratowniczo Gaśnicza PSP Otwock ul. Mieszka I 13/15		
Ochotnicza Straż Pożarna w Celestynowie ul.		
Kierownik administracyjny	Imię i nazwisko - firma	
Specjalista ds. ochrony przeciwpożarowej obiektu	Imię i nazwisko - firma	
Serwis podręcznego sprzętu gaśniczego	Imię i nazwisko - firma	

Arkusz aktualizacji instrukcji

Lp.	Data aktualizacji	Zakres aktualizacji	Imię i nazwisko osoby dokonującej aktualizacji	Podpis osoby dokonującej aktualizacji
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

GAŠNICE

GAŚNIECE PROSZKOWE

ZALETY:

nietoksyczność, neutralność;

- duża zdolność penetracji ognia, chłodzenia i tworzenia warstwy izolacyjnej przed ogniem;
- proszki fosforanowe posiadają zwiększoną odporność na wilgoć, wstrząsy i gaszą pożary grupy A;
- gasi skutecznie pożary gazów.

PRZECIWSKAZANIA:

nie powinno się gasić części ruchomych maszyn, komputerów i sprzętu elektrycznego

ZASTOSOWANIE:

- proszki fosforanowe gaszą pożary grupy A, B, C;
- proszki węglanowe gaszą pożary grupy B, C;
- urządzenia elektryczne pod napięciem do 1kV;
- pożary grupy D (proszek D)

DZIAŁANIE:

- wyciągnąć zawleczkę bezpieczeństwa
- nacisnąć dźwignię
- uwolniony proszek i jego wydajność kontroluje się zaworem

GAŚNIECE ŚNIEGOWE

ZALETY:

- środek gaśniczy nie wymaga do uwolnienia czynnika wyzwalającego,
- zbija mechanicznie płomień dzięki sile podmuchu,
- działa tłumiąco wypychając tlen gazem obojętnym,
- działa chłodząco, temperatura CO₂ -78°C,
- nie pozostawia śladów po użyciu,
- stosuje się do gaszenia urządzeń pod napięciem.

PRZECIWSKAZANIA:

Nie wolno gasić:

- pożarów siarki, węgla, metali lekkich, materiałów, obok których są związki cyjanków;
- palących się ludzi;
- silnie rozgrzanych elementów konstrukcji urządzeń.

ZASTOSOWANIE:

- pożary grupy B i C,
- urządzenia i instalacje pod napięciem do 1 kV.

DZIAŁANIE:

- wyciągnąć zawleczkę bezpieczeństwa,
- nacisnąć dźwignię uwalniającą CO₂,
- wydajność kontroluje się zaworem.

ZAKRES STOSOWANIA ŚRODKÓW GAŚNICZNYCH

Grupa pożaru	Rodzaj palącego się materiału i sposób jego spalania	Typ gaśnic przenośnych
	<p>Požary ciał stałych pochodzenia organicznego, przy spalaniu których obok innych zjawisk powstaje zjawisko żarzenia np.: drewno, papier, węgiel, słoma, tworzywa sztuczne, tekstylia itp.</p>	<p>gaśnice proszkowe proszkiem gaszącym ABC; gaśnice pianowe</p>
	<p>Požary cieczy palnych i substancji stałych topiących się wskutek ciepła wytwarzającego się podczas pożaru, np.: benzyna, tłuszcze, farby, oleje, smoła, rozpuszczalniki itp.</p>	<p>gaśnice CO₂ gaśnice proszkowe z proszkiem gaszącym ABC; gaśnice proszkowe z proszkiem gaszącym BC; gaśnice pianowe.</p>
	<p>Požary gazów, np.: acetylen, butan, metan, propan, wodór, gaz ziemny i miejski.</p>	<p>gaśnice proszkowe z proszkiem gaszącym ABC; gaśnice proszkowe z proszkiem gaszącym BC.</p>
	<p>Požary metali, np.: aluminium, sól, potas, lit, magnez i ich związki.</p>	<p>gaśnice proszkowe z proszkiem gaszącym metale.</p>
	<p>Požary łatwopalnych środków gotujących np.: oleje roślinne, tłuszcze zwierzęce</p>	<p>specjalna gaśnica do zwalczania pożarów tłuszczów jadalnych (grupa F)</p>

Podstawowe zasady gaszenia pożaru przy pomocy gaśnic

1. Zbliżyć się do pożaru zgodnie z kierunkiem wiatru (wiatr w plecy).
2. Uruchomić gaśnicę (zgodnie z instrukcją) i skierować strumień środka gaśniczego na źródło ognia
 - a) w przypadku płonących poziomych powierzchni kierować strumień gaśniczy na powierzchnię płonąca zaczynając od najbliższego brzegu, strumień kierować prawie równoległe do powierzchni płonącej,
 - b) płonące spadające z góry na dół krople lub ciekącą ciecz palną gasić kierując strumień gaśniczy od góry do dołu,
 - c) powierzchnie pionowe gasić od dołu do góry.
3. W przypadku konieczności gaszenia pożaru większą liczbą gaśnic, należy zastosować je jednocześnie.
4. Po ugaszeniu dopilnować aby nie doszło do wtórnego zapłonu.
5. Gaśnice po ich użyciu skierować do warsztatu.

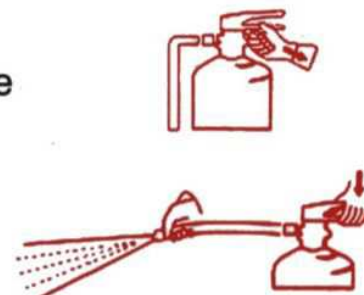

Gaśnice dzielimy również ze względu na sposób magazynowania czynnika wyrzucającego środek:

Uruchamianie gaśnicy typu X

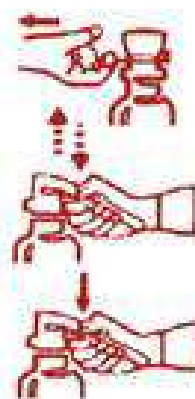
Obsługa gaśnicy:

1. Wyciągnąć zabezpieczenie
2. Wyjąć wąż z uchwytu, skierować na źródło ognia, nacisnąć dźwignię

Uruchamianie:

Uruchamianie gaśnicy typu Z

1. Wyjąć zawleczkę
2. Nacisnąć dźwignię zaworu, zwolnić ją, odczekać 3 sek.
3. Nacisnąć dźwignię ponownie, strumień proszku skierować na źródło pożaru

ZNAKI STOSOWANE W OCHRONIE PRZECIWPOŻAROWEJ

Ewakuacja. Znaki bezpieczeństwa wg PN-92/ N-01256-02

Nr	Znaczenie (nazwa) znaku	Znak ewakuacyjny	Zastosowanie
1.	Kierunek drogi ewakuacyjnej		Znak wskazuje kierunek do wyjścia, które może być wykorzystane w przypadku zagrożenia. Strzałki krótkie – do stosowania z innymi znakami. Strzałka długa – do samodzielnego stosowania.
2.	Wyjście ewakuacyjne		Znak stosowany do oznakowania wyjść używanych w przypadku zagrożenia.
3.	Drzwi ewakuacyjne		Znak stosowany nad drzwiami skrzydłowymi, które są wyjściami ewakuacyjnymi (drzwi lewe lub prawe).
4.	Przesunąć w celu otwarcia		Znak stosowany łącznie ze znakiem nr 3 na przesuwnych drzwiach wyjścia ewakuacyjnego, jeśli są one dozwolone.
5.	Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej		Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej do wyjścia; może kierować w lewo lub w prawo
6.	Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół		Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej schodami w dół na lewo lub prawo.
7.	Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w górę		Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej schodami w górę na lewo lub prawo.
8.	Pchać, aby otworzyć		Znak jest umieszczany na drzwiach dla wskazania kierunku otwierania.
9.	Ciągnąć, aby otworzyć		Znak jest umieszczany na drzwiach dla wskazania kierunku otwierania.
10.	Słuc, aby uzyskać dostęp		Znak ten może być stosowany: a) w miejscu, gdzie jest niezbędne stłuczenie szyby dla uzyskania dostępu do klucza lub systemu otwarcia, b) gdy jest niezbędne rozbicie przegrody dla uzyskania wyjścia.

Ochrona przeciwpożarowa. Znaki bezpieczeństwa wg PN-92/N-01256-01

Nr	Znaczenie (nazwa) znaku	Znak ewakuacyjny	Zastosowanie
1.	Uruchamianie ręczne		Stosowany do wskazania przycisku pożarowego lub ręcznego sterowania urządzeń gaśniczych.
2.	Alarmowy sygnalizator akustyczny		Może być stosowany samodzielnie lub łącznie ze znakiem nr 1.
3.	Telefon do użycia w stanie zagrożenia		Znak wskazujący usytuowanie dostępnego telefonu przeznaczonego dla ostrzeżenia w przypadku zagrożenia pożarowego.
4.	Zestaw sprzętu pożarniczego		Znak ten jest stosowany dla podawania zestawu indywidualnych znaków określających sprzęt pożarniczy.
5.	Gaśnica		Znak ten jest stosowany do oznaczenia gaśnic.
6.	Hydrant wewnętrzny		Znak ten jest stosowany na drzwiach szafki hydrantowej.
7.	Drabina pożarowa		Znak ten jest stosowany do oznaczenia drabiny trwale związanej z obiektem.
8.	Niebezpieczeństwo pożaru – Materiały łatwo zapalne		Do wskazania obecności materiałów łatwo zapalnych.
9.	Niebezpieczeństwo pożaru – Materiały utleniające		
10.	Niebezpieczeństwo wybuchu – Materiały wybuchowe		Stosowany do wskazania możliwości występowania atmosfery wybuchowej, gazów palnych lub materiałów wybuchowych.
11.	Zakaz gaszenia wodą		Do stosowania we wszystkich przypadkach, kiedy użycie wody do gaszenia pożaru jest zabronione.
12.	Palenie tytoniu zabronione		Do stosowania w miejscach, gdzie palenie tytoniu może być przyczyną zagrożenia pożarowego.
13.	Zakaz używania otwartego ognia – Palenie tytoniu zabronione		Do stosowania w miejscach, gdzie palenie tytoniu lub otwarty ogień mogą być przyczyną zagrożenia pożarem lub wybuchem.
14.	Kierunek do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego		Do stosowania tylko łącznie ze znakami nr 1 do 3 i nr 10 do 13, dla wskazania kierunku do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego.
15.	Nie zastawiać		Znak do stosowania w przypadkach, gdy ewentualna przeszkoda stanowiłaby szczególne niebezpieczeństwo (na drodze ewakuacyjnej/).

GRAFICZNY PLAN OBIEKTU